Mikulás nyomában

Szövegértési kalandok • 4. osztály

Olvass, keresd a nyomokat, és indokold a válaszaidat!

Történetek • levelek • meghívó • útmutató

18 változatos feladatoldal, képes feladatokkal és megoldókulccsal

Útmutató a használathoz

Pedagógusoknak és szülőknek • november–december

Mire épül a csomag?

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő magyar nyelv és irodalom kerettanterv 3–4. évfolyamos fejlesztési irányaira: információkeresés, lényegkiemelés, időrend, vázlat, szókincs, ok-okozati kapcsolatok és rövid szövegalkotás.

Hol tarthatnak novemberben?

Nincs országosan rögzített novemberi tananyagszint. A helyi tanmenet, a választott tankönyv és a tanulók olvasási szintje döntő. Ez a csomag a negyedik osztály első félévére javasolt gyakorlóanyag; nem feltételezi a tanév végi önállóságot minden feladatban.

Hogyan haladjatok?

Egy témához két lap tartozik. Az elsőn a forrásszöveg és az alapfeladatok, a másodikon képes, rendszerező és következtető feladatok vannak. A szöveg végig maradjon a gyermek előtt. Egy témát szükség szerint két rövidebb alkalomra bontsatok.

Differenciálás

Támogatással: közös felolvasás, bekezdésenkénti feldolgozás, a bizonyító mondatok aláhúzása, szóbeli válasz az írás előtt. Önállóan: a teljes feladatsor. Továbblépésként: a „Gondolkodj tovább!” feladatok és a válaszok szöveges indoklása.

Visszajelzés

Külön figyeljük az adatkeresést, a következtetést és az indoklást. Az egyéni megfogalmazás akkor jó, ha összhangban van a szöveggel. A helyesírást javítsuk fejlesztően; ne fedje el a helyes szövegértési választ. A csomag nem standardizált mérőeszköz.

A képek szerepe

A képek között vannak feladathordozók és illusztrációk. Több feladat tudatosan vizsgáltatja, mi állapítható meg képből, és mihez kell a szöveg. A történetek és dokumentumok saját, fiktív gyakorlószövegek; nem kötelező olvasmányokat helyettesítenek.

A gazdátlan boríték

elbeszélés • Olvass és keress!

December ötödikén a negyedikesek a másnapi Mikulás-műsorra készültek. Bence a tanteremben maradt, hogy összeszedje a papírdarabokat. Amikor a pad alá hajolt, egy krémszínű borítékot talált. Nem volt leragasztva, de nevet sem írtak rá. Bence mégsem nézett bele.

– Hátha fontos annak, aki elveszítette – mondta, és a tanítónőhöz vitte. Réka néni a tanári asztalra tette. Azt kérte, hogy a tulajdonosa előbb mondja el, milyen rajz van a levélen. Így elkerülhették, hogy valaki tévedésből elvigye.

A szünet végén Lili izgatottan kutatott a táskájában. Elmondta, hogy a levele aljára kék kesztyűt rajzolt, mellé pedig egy apró csillagot. Réka néni megnézte a lapot, és átadta neki a borítékot. Lili megkönnyebbülten mosolygott.

Bence csak ekkor tudta meg, hogy osztálytársa nem játékot kért. Azt szerette volna, hogy a beteg testvére se maradjon ki a másnapi meglepetésből. Bence felajánlotta: készít neki egy külön üdvözlőkártyát.

1. Keresd vissza!

Melyik napon játszódik a történet?

Hol találta meg Bence a borítékot?

2. Melyik az igazi ok?

Miért kérdezett rá Réka néni a rajzra? Egy választ jelölj!

- ☐ Meg akarta állapítani, kié a levél.
- ☐ Rajzversenyt szeretett volna rendezni.
- ☐ Új borítékot akart készíteni.

3. Mit jelent itt?

Írd másképpen: „megkönnyebbülten mosolygott”!

4. Bizonyíts a történetből!

Melyik tettéből látszik, hogy Bence figyelmes? Írj egy példát!

A gazdátlan boríték

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Képes nyom

Melyik tárgy rajza szerepelt Lili levelén? Írd le a kép betűjelét és a mellette említett apró jelet!

A

B

C

2. Állítsd időrendbe!

Számozd 1-4-ig az eseményeket!

- ☐ Lili visszakapja a borítékot.
- ☐ Bence üdvözlőkártyát ajánl fel.
- ☐ Bence megtalálja a borítékot.
- ☐ Réka néni elkéri a rajz leírását.

3. Biztosan tudjuk?

Írj I-t, H-t vagy N-t! I = igaz; H = hamis; N = nem derül ki.

Állítás	Jel
A boríték le volt ragasztva.	
Lili testvére beteg volt.	
Lili testvére hatéves.	
Bence elolvasta a levelet a padnál.	

4. Gondolkodj tovább!

Miért volt jó, hogy Bence nem olvasta el a levelet?

Adj új címet, amely a segítőkészséget emeli ki!

5. A hiányzó információ

Írj egy kérdést Lilinek, amelyre a történet nem ad választ!

Egy különös kérés

levél • Olvass és keress!

Kedves Mikulás!

A mi osztályunk idén közös meglepetést tervez. Nem hosszú kívánságlistát küldök, hanem segítséget szeretnék kérni. A földszinti olvasósarokban sok szép könyv van, de a legkisebbek gyakran nem tudják, melyiket válasszák. Arra gondoltunk, hogy színes könyvjelzőket készítünk nekik.

A zöld könyvjelzőkre állatokat, a kékekre járműveket rajzolnánk. A sárgákra vicces szereplők kerülnének. A hátoldalukra egy-egy mondatot írnánk a könyvről. Így a rajz és az ajánló együtt segítene a választásban. Nem szeretnénk elárulni a történetek végét.

Papírunk és ceruzánk már van. Olyan ötleteket kérünk tőled, amelyekkel érdekesebbé tehetjük az ajánlókat. December negyedikén, a nagyszünetben fogunk dolgozni. Addigra szeretnénk választ kapni. Ha valaki nem tud rajzolni, felolvashat egy részletet, vagy segíthet a pontos megfogalmazásban.

A kész könyvjelzőket a tanítónő helyezi majd a megfelelő könyvek mellé. Reméljük, ettől többen kapnak kedvet az olvasáshoz. Köszönjük, hogy elolvastad a levelünket!

Szeretettel: Nóri és a negyedik osztály

1. A levél adatai

Ki a feladó, és ki a címzett?

Mikor készülnek a könyvjelzők?

2. Mit kérnek valójában?

Jelöld az egyetlen pontos választ!

- ☐ Új könyveket és színes ceruzákat.
- ☐ Ötleteket az érdekes könyvajánlókhoz.
- ☐ A történetek befejezését.

3. Kiknek és miért?

Kiknek készülnek a könyvjelzők? Miben segítenek majd?

4. Mire utal a szó?

Az „Addigra szeretnénk választ kapni” mondatban mit jelent az „addigra”?

Egy különös kérés

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Rendezd az információkat!

Egészítsd ki a táblázatot a levél alapján!

Szín	Rajz témája
zöld	
kék	
sárga	

2. Melyik ajánló segít?

Egy kalandos állatmeséhez válassz jó ajánlót! Írd le választásod egyik okát!

- ☐ Ez a könyv zöld, és sok lapja van.
- ☐ Vajon hazatalál az eltévedt rókakölyök?
- ☐ A végén a rókakölyök hazatalál.

3. Kép és szöveg

Melyik kép kapcsolódik közvetlenül az olvasósarokhoz? Írd le a betűjelét! A másik két kép miért nem bizonyítja a levél tartalmát?

A

B

C

4. Válaszolj a levélre!

Írj 3–4 mondatos választ a Mikulás nevében! Adj két használható ötletet a könyvajánlókhoz! Legyen megszólítás és elköszönés is!

Mikulás-délelőtt

meghívó és program • Olvass és keress!

Szeretettel várunk a Fenyves Iskola Mikulás-délelőttjére december 5-én, szombaton! A program 9.00-kor kezdődik és 11.30-kor ér véget. A bejáratnál a negyedikes segítők adnak útbaigazítást.

A kézműves foglalkozáshoz hozz magaddal tolltartót! Papírt és ragasztót az iskola biztosít. A könyvcserére egy jó állapotú, már elolvasott gyermekkönyvet hozhatsz. A könyvcsere választható program: hozott könyv nélkül is részt vehetsz a délelőtt többi eseményén.

Az udvari játékokat eső esetén a tornateremben tartjuk. A könyvtári program esős időben is a könyvtárban lesz. A közös műsor előtt tíz perccel mindenkit a díszterembe várunk. A kabátokat az előtéri fogasokon hagyjátok!

Idő	Program	Helyszín
9.00–9.35	kézműves műhely	4. terem
9.40–10.10	könyvcsere	könyvtár
10.15–10.45	ügyességi játék	udvar
11.00–11.30	közös műsor	díszterem

1. Tervezd meg az érkezést!

Melyik napon és hány órakor kezdődik a délelőtt?

Hová kell menni a közös műsorra?

2. Mit vigyen Eszter?

Eszter kézműveskedni és könyvet cserélni is szeretne. Jelöld a két szükséges holmit!

- ☐ tolltartó
- ☐ jó állapotú gyermekkönyv
- ☐ saját ragasztó

3. Figyelj a két adatra!

Pontosan hány órára kell a díszterembe érkezni? Használd a szöveget és a programtáblát is!

4. Esőterv

Melyik program helyszíne változik meg esőben, és hová kerül?

Mikulás-délelőtt

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Segíts az eligazodásban!

A programtábla alapján töltsd ki!

Kérdés	Válasz
Mi kezdődik 9.40-kor?	
Hol lehet alkotni?	
Mikor ér véget a közös műsor?	

2. Két helyen egyszerre?

Marci 9.50-kor érkezik. A teljes kézműves foglalkozáson még részt tud venni? Indokold az időpontokkal!

3. Javítsd az üzenetet!

„Esőben a könyvcsere a tornateremben lesz.” Írd le helyesen a mondatot!

4. Mit mutathat a plakát?

Melyik kép illene a könyvcsere mellé? Írd le a betűjelét, majd egy mondattal indokold!

A

B

C

5. Gondolkodj tovább!

Luca nem hozott könyvet. Kimarad az egész délelőttből? Bizonyíts a meghívóból!

Írj egy rövid emlékeztető üzenetet az eső miatti helyszínváltozásról!

A csomag útja

ismeretközlő szöveg • Olvass és keress!

A Fenyves Iskola negyedikesei Mikulásra könyv- és játékgyűjtést szerveztek. Hamar rájöttek, hogy a csomagolás csak az utolsó lépések egyike. Először azt kell megtudni, mire van szükségük azoknak a gyerekeknek, akik az ajándékokat kapják. Ebben az adományokat fogadó közösség segítője adott tanácsot.

Az osztály csak tiszta, ép, biztonságosan használható tárgyakat fogadott. A társasjátékokat kipróbálták, és ellenőrizték, megvan-e minden darabjuk. A hiányos játékokat külön tették; ezeket nem csomagolták be. A könyveknél megnézték, nem hiányzik-e oldal, és elég erős-e a kötésük.

Ezután életkor szerint csoportosították az ajándékokat. Minden dobozra felírták, mi van benne, és melyik korosztálynak ajánlják. A címke a segítők munkáját könnyítette meg: így nem kellett minden dobozt újra felbontaniuk.

Végül kísérőkártyát készítettek, és a tanítónővel együtt átadták a csomagokat. A gyerekek megtapasztalták, hogy az ajándékozás figyelmet is jelent. Nem az számított, ki hozta a legnagyobb dobozt, hanem az, hogy a tartalma valóban használható legyen.

1. Keresd a feltételeket!

Milyen három tulajdonságú tárgyat fogadtak?

Mi történt a hiányos társasjátékokkal?

2. Miért hasznos a címke?

Írd le a címke két adatát, és azt, milyen munkát takarítottak meg vele!

3. Mi a szöveg fő gondolata?

Egy választ jelölj!

- ☐ A legnagyobb ajándék a legértékesebb.
- ☐ A gondosan kiválasztott ajándék segít igazán.
- ☐ Minden régi játékot be kell csomagolni.

4. Értsd a kifejezést!

Mit jelent itt az, hogy „ép” egy játék? Fogalmazd meg saját szavaiddal!

A csomag útja

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. A folyamat sorrendje

Számozd 1–5-ig a lépéseket!

- ☐ Az ajándékok átadása.
- ☐ Az igények megismerése.
- ☐ Csoportosítás életkor szerint.
- ☐ Címkézés és kísérőkártya készítése.
- ☐ A tárgyak épségének ellenőrzése.

2. Bekezdés és lényeg

Írd a megfelelő bekezdés számát a sor végére!

Rövid vázlatpont	Bekezdés
Mitől lesz használható az ajándék?	
Mire van szükségük a gyerekeknek?	
Mit tanultak az ajándékozásról?	
Mit tudunk meg a címkéről?	

3. Dönts szöveg alapján!

A képen egy könyv, egy szánkó és egy csomag látható. Biztosan eldönthető a képből, hogy minden tárgy alkalmas adományozásra? Indokold!

A

B

C

4. Gondolkodj tovább!

Miért fontos előbb megkérdezni, mire van szükség, és csak azután gyűjteni? Írj két összefüggő mondatot!

Piros tasak műhely

használati útmutató • Olvass és keress!

Készíts kis ajándéktasakot papírból! Szükséged lesz egy téglalap alakú piros papírra, ragasztóra, lyukasztóra és egy rövid zsinórra. Az asztalt tartsd tisztán, hogy a papír ne legyen foltos. A lyukasztót figyelmesen használd; ha elakadsz, kérj segítséget.

Fektesd magad elé a lapot! Hajtsd egymásra a két rövidebb szélét úgy, hogy keskeny sávban fedjék egymást. Ezt a sávot ragaszd össze. Így egy lapos papírcsövet kapsz. Az alsó szélét hajtsd fel kétszer, majd ragaszd le. A felső nyílás maradjon szabadon.

Várd meg, amíg a ragasztás megszárad! Csak ezután tegyél a tasakba könnyű meglepetést, például egy összehajtott üdvözlőkártyát. Ne válassz nehéz tárgyat, mert kiszakíthatja a papírt.

Lapítsd össze a tasak száját! A felső szél közelében, a két papírrétegen egyszerre készíts két lyukat. Fűzd át a zsinórt, és kösd masnira. Ha üzenetet is írsz a tasakra, még a megtöltése előtt tedd meg: a lapos felületen könnyebb dolgozni.

1. Mi kell hozzá?

Mivel zárjuk le a tasak száját?

Miért kell megvárni a száradást?

2. Csak a megfelelő lépést!

Melyik állítás felel meg az útmutatónak?

- ☐ Mindkét nyílást leragasztjuk.
- ☐ Előbb megvárjuk a száradást, aztán töltjük meg.
- ☐ Nehéz tárggyal próbáljuk ki a tasakot.

3. Figyelj a kivételre!

Az üzenetírásról csak a végén olvasol. Mikor kell mégis elvégezni?

4. Mire utal?

Az „Ezt a sávot ragaszd össze” mondatban melyik sávra utal az „ezt”?

Piros tasak műhely

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Munkasorrend

Számozd 1–5-ig! Az üzenetírást most hagyd ki!

- ☐ Száradás után beleteszem a meglepetést.
- ☐ Összeragasztom az egymásra hajtott széleket.
- ☐ Kilyukasztom és zsinórral lezárom a száját.
- ☐ Az alját kétszer felhajtom és leragasztom.
- ☐ Megvárom, amíg megszárad a ragasztás.

2. Javítsd a hibát!

„Megtöltöm a tasakot, majd írok rá.” Mi a jobb sorrend, és miért?

„Egy nehéz követ teszek bele.” Miért rossz ötlet?

3. Miért fontos ez a szó?

Miért szerepel az útmutatóban a „könnyű” szó a meglepetés előtt?

4. Kép és útmutató

Válaszd ki a tasak képét! Írj egy közös jellemzőt és egy eltérést a képen látható tasak és a leírás alapján készülő tasak között!

A

B

C

5. Gondolkodj tovább!

Írj két rövid ellenőrző kérdést, amelyet megtöltés előtt feltennél magadnak! A válasz rájuk igen vagy nem legyen!

Ugyanaz a nap, két szemmel

két rövid beszámoló • Olvass és keress!

Nóri beszámolója

A Mikulás-műhelyben először bosszantott, hogy Áron folyton megállított. Én már a harmadik tasakot hajtogattam, ő pedig még az első ragasztását vizsgálta. Azt hittem, csak húzza az időt. Amikor felemeltem az egyik késznek hitt tasakot, kiesett belőle a kártya. Áron nem nevetett ki. Mutatott egy üres helyet az asztalon, ahová száradni tehettük a munkákat. Ezután én hajtogattam, ő ellenőrzött. A végére mindketten elégedettek voltunk.

Áron beszámolója

Szerettem volna, ha minden tasak használható lesz. Nóri nagyon gyorsan dolgozott, ezért attól tartottam, hogy a ragasztás nem szárad meg eléggé. Nem akartam feltartani, de nem találtam a megfelelő szavakat. Amikor kiesett a kártya, megmutattam a szárítóhelyet. Nóri rögtön megértette, miért vártam. Megbeszéltük, hogy ő hajtogat, én pedig ellenőrzöm a tasakokat. Végül több jó tasakunk lett, mint amennyit külön-külön készítettünk volna.

1. Ki meséli?

Ki gondolta először, hogy a másik húzza az időt?

Ki tartott attól, hogy nem szárad meg a ragasztás?

2. Mi változtatta meg a helyzetet?

Melyik esemény segített Nórinak megérteni Áront?

3. A kifejezés értelme

Mit jelent itt a „húzza az időt”?

- ☐ szándékosan késlelteti a munkát
- ☐ órát javít
- ☐ sietve befejezi a feladatot

4. Közös megoldás

Hogyan osztották el egymás között a munkát?

Ugyanaz a nap, két szemmel

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Hasonlítsd össze!

Írj N-t, Á-t vagy M-et! N = csak Nóri; Á = csak Áron; M = mindketten leírják.

Információ	Jel
A kártya kiesett a tasakból.	
Nóri először bosszankodott.	
Áron nem találta a megfelelő szavakat.	
Végül megosztották a munkát.	

2. Érzés és bizonyíték

Hogyan változott Nóri érzése a munka során? Írd le a kezdeti és a végső érzését!

3. Mit tudhatunk a képből?

A képen gyerekek dolgoznak együtt. Megtudhatjuk csak a képből, hogy korábban vitáztak-e? Írj választ és indoklást!

A

4. Gondolkodj tovább!

Mit mondhatott volna Áron már az elején? Írj két udvarias mondatot, amelyekből Nóri megérti az ellenőrzés okát!

Nyomok a folyosón

nyomozós történet • Olvass és keress!

A Mikulás-műsor próbája után egy kék kesztyű maradt az iskola folyosóján. Zsófi találta meg a padon, a könyvtár ajtaja mellett. Nem vitte magával, hanem szólt az ügyeletes tanítónak. Egy papírlapra felírták: „Talált kesztyű. A tulajdonosa az ügyeletes tanítónál jelentkezhet.” A színét és a mintáját nem írták a hirdetésre.

Három gyerek érdeklődött. Dani azt mondta, hogy az ő kesztyűje piros, és az udvari játék után tűnt el. Mira kéket keresett, de az övén egy nagy hópehely volt. Azt is elmondta, hogy a tornateremnél öltözött át. Levente kék kesztyűről beszélt, apró világos pettyekkel. A könyvtár mellett vette le, amikor megigazította a papírdíszét.

A tanító alaposan megnézte a talált darabot: valóban apró világos pettyek látszottak rajta, nagy hópehely nem. Megkérte Leventét, hogy mutassa meg a párját is. A két kesztyű egyforma volt. Csak ezután adta át a talált darabot. Zsófi örült, hogy a figyelmes kérdések segítettek a keresésben.

1. Rögzítsd a nyomokat!

Hol találta meg Zsófi a kesztyűt?

Kinél lehetett jelentkezni érte?

2. Miért hiányzik a részlet?

Miért nem írták a hirdetésre a színt és a mintát?

3. Kié lehetett?

Jelöld a szöveg végére igazolt tulajdonost!

- ☐ Dani
- ☐ Mira
- ☐ Levente

4. Melyik volt a legerősebb bizonyíték?

Mi erősítette meg végül, hogy a megfelelő gyerek kapja vissza a kesztyűt?

Nyomok a folyosón

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Hasonlítsd össze a nyomokat!

Írd be a gyerekek által megadott adatokat! Ha egy adat hiányzik, írj gondolatjelet!

Név	Szín	Minta
Dani		
Mira		
Levente		

2. Két kék kesztyű

Miért nem elég csak a szín alapján dönteni? Utalj két szereplő adataira!

3. Írj rövid hirdetést!

Találtál egy sálat. Írj kétsoros hirdetést! A színét és a mintáját ne áruld el!

4. Kétféle információ

Az A képről írj egy látható tulajdonságot! Ezután írj két olyan adatot a talált kesztyűről, amelyet csak a történetből tudsz meg!

A

B

5. Gondolkodj tovább!

Melyik adat mond ellent annak, hogy Danié a talált kesztyű?

Fogalmazz meg egy udvarias kérdést, amellyel egy talált sál gazdáját ellenőriznéd!

A csendes ajándék

elbeszélés • Olvass és keress!

December elején Janka az ablakból figyelte, ahogy Ilonka néni lassan felsöpri a járdára hullott leveleket. A szomszéd régebben mindig megállt beszélgetni, most azonban hamar visszament a házába. Janka arra gondolt, talán fáradt, de biztosat nem tudott.

Az iskolában mindenki arról mesélt, mit készít Mikulásra. Janka csillogó dísz helyett egy üdvözlőkártyát választott. A belsejébe azt írta: „Köszönöm, hogy nyáron segített megkeresni az elveszett labdámat.” Aztán rajzolt mellé egy kis labdát és egy mosolygó napot.

Délután az édesanyjával átment a szomszédhoz. Ilonka néni az ajtóban olvasta el a kártyát. Nem szólt rögtön, csak kisimította a papírt. Aztán megkérdezte, volna-e kedvük megnézni a régi kertjéről készült fényképeket. Janka meglepődött: nem gondolta, hogy a szomszéd ilyen sok történetet ismer.

Amikor hazaindultak, Ilonka néni a polcra tette a kártyát, ahol jól láthatta. Janka nem kapott érte csokoládét, mégis úgy érezte, hogy gazdagabban tér haza. Egész úton az egyik régi, különös almaféle kérdezgette az édesanyját.

1. A történet adatai

Kivel ment át Janka a szomszédhoz?

Melyik korábbi segítséget köszönte meg?

2. Mit nem tudunk biztosan?

Melyik állítás csak Janka feltételezése?

- ☐ Ilonka néni leveleket söpört.
- ☐ Ilonka néni talán fáradt volt.
- ☐ Ilonka néni fényképeket mutatott.

3. A szó mögötti jelentés

Mit jelenthet, hogy Janka „gazdagabban tér haza”, ha nem kapott csokoládét?

4. Jel, amelyből következtetünk

Melyik tett mutatja, hogy Ilonka néni örült a kártyának?

A csendes ajándék

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Kép és esemény

Melyik kép kapcsolódik Janka látogatásához? Írd le a betűjelét! A másik két képhez írd le, mit ábrázolnak!

A

B

C

2. Rövid történetvázlat

Számozd időrendbe a vázlatpontokat!

- ☐ Közös fényképnézegetés.
- ☐ Egy korábbi segítség felidézése a kártyán.
- ☐ Janka megfigyeli a szomszédját.
- ☐ A kártya a polcra kerül.

3. Tény vagy vélemény?

Írj T-t a történetben ellenőrizhető tény, V-t a vélemény mellé!

Állítás	Jel
Janka az édesanyjával ment át.	
A kézzel készült kártya a legszebb ajándék.	
Ilonka néni a polcra tette a kártyát.	
Fényképeket nézegetni mindig izgalmas.	

4. Gondolkodj tovább!

Írj 4–5 mondatos folytatást! Janka egy hét múlva újra találkozik Ilonka nénivel. Kapcsolódj legalább két részlethez az olvasott történetből!

A műhely utolsó próbája

összetett szövegértés • Olvass és keress!

Műhelynapló
A negyedikesek december 4-én tizenkét piros és nyolc zöld tasakot készítettek a Mikulás-műsorra. A pirosakba üdvözlőkártyát, a zöldekbe könyvjelzőt tettek. Minden tasakba egyetlen papírajándék került. A kész munkákat a tantermi szekrény felső polcára rakták. Két piros tasak alja még nedves volt, ezért azok külön, az ablak melletti asztalon száradtak.

Másnap Sári vitte a tasakokat a díszterembe. Előbb elolvasta a tanítónő üzenetét, azután ellenőrizte a száradó darabokat. Mindkettő megerősödött, így ezeket is a kosárba tette. A műsor előtt azonban észrevett egy elszakadt zöld tasakot. A könyvjelző ép maradt. Sári egy tartalék zöld tasakba helyezte át, így minden ajándék eljutott a gyerekekhez.

A tanítónő üzenete
„Sári! A felső polcról vidd el a kész tasakokat! Az asztalon lévő két pirosat csak akkor tedd melléjük, ha megszáradt az aljuk. A díszteremben a színpad melletti asztalra kerüljenek. Ha valamelyik elszakad, a fiókban találsz tartalék tasakot. Köszönöm a segítséget!”

1. Kétféle ajándék

Mi került a piros, és mi a zöld tasakokba?

Hol száradt a két piros tasak?

2. Értsd a feltételt!

Mikor vihette el Sári az asztalon lévő tasakokat?

- ☐ Amikor megszáradt az aljuk.
- ☐ Amikor elkezdődött a műsor.
- ☐ Amikor mindenki elment.

3. Kövesd a tárgy útját!

Hová kellett tenni a tasakokat a díszteremben?

4. Probléma és megoldás

Mi sérült meg, és hogyan oldotta meg Sári a helyzetet?

A műhely utolsó próbája

Kapcsolj, rendszerezz és következtess! • A szöveget is használd!

1. Szöveges adatok

Töltsd ki! A külön száradó tasakok is az elkészült darabok közé tartoznak.

Kérdés	Válasz
Hány tasak készült összesen?	
Hány kész tasak volt kezdetben a polcon?	
Hány könyvjelző volt a zöld tasakokban?	
Hány papírajándék jutott el végül a gyerekekhez?	

2. Melyik összefoglalás pontos?

Jelöld a legjobb összefoglalást!

- ☐ Sári minden tasakot ellenőrzés nélkül elvitt.
- ☐ Sári az üzenet alapján ellenőrzött, majd megoldotta a csomagolási hibát.
- ☐ Sári új könyvjelzőket készített a sérültek helyett.

3. Képből vagy szövegből?

A képen látható tárgyak közül melyik készülhetett a műhelyben? Írd le a betűjelét! A kép önmagában elárulja, mi van benne? Indokold!

A

B

C

4. Mutasd meg, hogyan gondolkodtál!

Miért nem jelent két új ajándékot a két külön száradó tasak?

Írj egy ellenőrző mondatot, amelyet Sári a műsor előtt mondhatott!

Megoldások és mintaválaszok

A = Olvass és keress! • B = Kapcsolj, rendszerezz és következtess!

A gazdátlan boríték

A feladatlap

1. December ötödikén; a tanteremben, a pad alatt.

2. Az első válasz: a levél tulajdonosát akarta azonosítani.

3. Például: örült, hogy meglett a levele; elmúlt az aggodalma.

4. Elfogadható: nem olvasta el más levelét; a tanítónőnek adta; kártyát ajánlott fel a beteg testvérnek.

B feladatlap

1. B; egy apró csillag. A csillag csak a szövegben szerepel.

2. A megadott sorok sorrendjében: 3, 4, 1, 2.

3. H, I, N, H. A hamis állítások helyett: nem volt leragasztva; Bence nem nézett bele.

4. Mintaválasz: tiszteletben tartotta Lili magánügyét. Cím például: Egy figyelmes osztálytárs. Más, a szöveggel összhangban álló megoldás is jó.

5. Például: Hány éves a testvéred? Milyen színű lapból készül a kártya? A kérdésre valóban ne legyen válasz a szövegben.

Egy különös kérés

A feladatlap

1. Feladó: Nóri és a negyedik osztály. Címzett: a Mikulás. December negyedikén, a nagyszünetben.

2. A második válasz.

3. A legkisebbeknek; a könyvválasztást és az olvasókedvet segítik.

4. A december negyedikei nagyszünetig, a közös munka kezdetéig.

B feladatlap

1. zöld: állatok; kék: járművek; sárga: vicces szereplők.

2. A második ajánló. Felkelti az érdeklődést, de nem árulja el a befejezést.

3. B. A szánkó és a kefe nem az olvasósarokról szóló levélben megnevezett tárgy.

4. Egyéni válasz. Két konkrét ötlet kell, például: kezdődjön az ajánló kérdéssel; nevezzék meg a főszereplőt; emeljenek ki egy izgalmas helyzetet a végkifejlet nélkül. A megszólítás és elköszönés külön sorban is írható.

Megoldások és mintaválaszok

A = Olvass és keress! • B = Kapcsolj, rendszerezz és következtess!

Mikulás-délelőtt

A feladatlap

1. December 5-én, szombaton, 9.00-kor; a díszterembe. A mintameghívó dátuma 2026-ban szombatra esik.

2. Tolltartó és jó állapotú gyermekkönyv.

3. 10.50-re. A műsor 11.00-kor kezdődik, tíz perccel korábban kell érkezni.

4. Az ügyességi játék; az udvar helyett a tornaterembe kerül.

B feladatlap

1. Könyvcsere; a 4. teremben; 11.30-kor.

2. Nem. A foglalkozás 9.35-kor véget ér, Marci 9.50-kor érkezik.

3. Esőben is a könyvtárban lesz a könyvcsere.

4. B; a könyvcsere könyvekhez kapcsolódik.

5. Nem marad ki: a meghívó szerint a többi programon hozott könyv nélkül is részt vehet. Üzenet például: Eső miatt az ügyességi játékokat 10.15-től a tornateremben tartjuk.

A csomag útja

A feladatlap

1. Tiszta, ép, biztonságosan használható. A hiányos játékokat külön tették, nem csomagolták be.

2. Tartalom és ajánlott korosztály; nem kellett minden dobozt újra felbontani.

3. A második válasz.

4. Például: sérülésmentes, nem törött. Az „ép” és a „hiánytalan” nem teljesen azonos, de a feladat összefüggésében a használhatóságot hangsúlyozó válasz elfogadható.

B feladatlap

1. 5, 1, 3, 4, 2.

2. 2., 1., 4., 3. bekezdés.

3. Nem. A képről nem tudható például, hogy teljes-e a könyv, ép-e minden szánkóalkatrész, mi van a csomagban, illetve szükség van-e rájuk. Elég egy érv.

4. Például: így használható és valóban szükséges tárgyakat gyűjtenek; elkerülhető a felesleges vagy nem megfelelő ajándék. A tanuló két összefüggő mondatban indokoljon.

Megoldások és mintaválaszok

A = Olvass és keress! • B = Kapcsolj, rendszerezz és következtess!

Piros tasak műhely

A feladatlap

1. Zsinórral, masnira kötve. A még nedves ragasztás elengedhet, szétnyílhat a tasak; ez következtetés.

2. A második állítás.

3. A megtöltés előtt, amíg lapos a tasak. A szöveg végén lévő tanács nem az utolsó munkalépés.

4. A két rövidebb szél átfedésekor keletkező keskeny sávra.

B feladatlap

1. 4, 1, 5, 2, 3.

2. Előbb írok, aztán töltöm meg, mert a lapos felületen könnyebb írni. A nehéz kő kiszakíthatja a papírt.

3. A nehéz tárgy kiszakíthatja a papírt, ezért a könnyű ajándék a megfelelő választás.

4. A. Közös jellemző: piros papírtasak, zsinór/masni. Eltérés: a képen füle van; a leírás nem készít fület, a zsinór a lyukakon át zárja le a száját. Más megfigyelhető eltérés is elfogadható.

5. Példák: Megszáradt a ragasztás? Le van ragasztva az alja? Ráírtam már az üzenetet? Könnyű a meglepetés? Két releváns, eldöntendő kérdés szükséges.

Ugyanaz a nap, két szemmel

A feladatlap

1. Nóri; Áron.

2. Kiesett a kártya a késznek hitt tasakból; Áron megmutatta a szárítóhelyet.

3. Az első válasz. Nóri ezt gondolta, de a másik beszámoló alapján nem ez volt Áron valódi szándéka.

4. Nóri hajtogatott, Áron ellenőrzött.

B feladatlap

1. M, N, Á, M.

2. Először bosszús volt, a végén elégedett. A megértés vagy megnyugvás köztes állapotként elfogadható.

3. Nem. A kép egy pillanatot mutat; a korábbi beszélgetést, vitát vagy annak hiányát nem bizonyítja. A szövegek sem írnak le egyértelműen hangos vitát.

4. Például: Várjunk egy kicsit, mert még nedves a ragasztás! Tegyük ide száradni, hogy ne essen ki az ajándék! Az udvariasság és a konkrét ok számít.

Megoldások és mintaválaszok

A = Olvass és keress! • B = Kapcsolj, rendszerezz és következtess!

Nyomok a folyosón

A feladatlap

1. A folyosói padon, a könyvtár ajtaja mellett; az ügyeletes tanítónál.

2. A tulajdonos önállóan tudja megadni az azonosító részleteket. Ez következtetés; más világos, hasonló értelmű indok is jó.

3. Levente.

4. Megmutatta a másik kesztyűt, és a két darab egyforma volt.

B feladatlap

1. Dani: piros, minta nincs megadva (gondolatjel). Mira: kék, egy nagy hópehely. Levente: kék, apró világos pettyek.

2. Mira és Levente is kéket keresett; a mintájuk eltért.

3. Egyéni válasz, például: Találtam egy sálat. A tulajdonosa a tanítónőnél jelentkezhet. A tárgy szerepeljen, legyen jelentkezési lehetőség, de a szín és a minta ne.

4. Képről: például kék, kötött, egyujjas. Csak a történetből: a könyvtár melletti padon találták; Leventéé; Zsófi találta meg; az ügyeletes tanítónál lehetett jelentkezni érte. Egy képi tulajdonság és két szöveges adat szükséges.

5. Dani piros kesztyűt keresett, a talált kék. Kérdés például: Meg tudnád mondani, milyen színű és mintájú a sálad?

A csendes ajándék

A feladatlap

1. Az édesanyjával; Ilonka néni segített megkeresni az elveszett labdáját.

2. A második állítás.

3. Történetekkel, új ismeretekkel, közös élménnyel, örömmel lett gazdagabb. Egy világos indok elég.

4. Kisimította a kártyát; jól látható helyre, a polcra tette. A fényképek megmutatására szóló meghívás is indokolható válasz.

B feladatlap

1. B. A: fiú borítékot talál a padnál; C: gyerekek papírtasakokat készítenek. A képek nem az összes történetrészletet ábrázolják.

2. 3, 2, 1, 4.

3. T, V, T, V. A „legszebb” és a „mindig izgalmas” személyes értékelés.

4. Egyéni szöveg. Két visszautalás szükséges, például: régi kert és almafa, fényképek és kártya, labdakeresés és szomszédság. A folytatás legyen követhető és 4–5 mondatos.

Megoldások és mintaválaszok

A = Olvass és keress! • B = Kapcsolj, rendszerezz és következtess!

A műhely utolsó próbája

A feladatlap

1. Piros: üdvözlőkártya; zöld: könyvjelző. Az ablak melletti asztalon.

2. Amikor megszáradt az aljuk.

3. A színpad melletti asztalra.

4. Egy zöld tasak szakadt el. Az ép könyvjelzőt tartalék zöld tasakba tette.

B feladatlap

1. 20; 18; 8; 20. A tartalék tasak csak a csomagolást pótolta, az ajándékok számát nem növelte.

2. A második összefoglalás.

3. B. A tasak kívülről látható, tartalma nem; a tartalmat a szövegből tudjuk.

4. A két piros tasak már benne van a tizenkét pirosban; csak máshol száradt. Ellenőrző mondat például: Minden tasak ép, és mindegyikben benne van az ajándék.

Fejlesztő visszajelzés

Adatkeresés: visszatalál-e a megfelelő mondathoz? Következtetés: megkülönbözteti-e a biztos adatot és a feltételezést? Indoklás: megnevez-e szöveges bizonyítékot? Összefoglalás: kiemeli-e a lényeges eseményt vagy gondolatot?

A nyitott feladatok értékelése

A megoldókulcs példákat ad. Fogadjuk el az eltérő, de tartalmilag helyes választ is. Ha a gyermek csak egy részletet ír le a kért kettőből, jelezzük a részben teljesített feladatot, és kérjünk kiegészítést. A fogalmazásnál a tartalmi kapcsolódás, a követhetőség és az utasítás teljesítése a fő szempont.

Tantervi háttér és forrás

Oktatási Hivatal: Magyar nyelv és irodalom 1–4. évfolyam, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő kerettanterv; különösen a 3–4. évfolyam olvasási és szövegalkotási fejlesztési irányai. Ellenőrzés: 2026. november 15.

Az Oktatási Hivatal kerettantervi oldala ▯

A novemberi felhasználás és a szövegek nehézségi sorrendje pedagógiai javaslat, nem országosan előírt havi ütemezés. A képek és a saját gyakorlószövegek a Kis Felfedezők Klub csomagjához készültek.